

Looduskaitse korduma kippuvad küsimused

1. Kuidas teada saada, kas minu kinnistul kehtivad looduskaitse piirangud?

Kõige lihtsam on vaadata Maa- ja Ruumiameti kaardirakendusest või Keskkonnaportaalist. Kui kinnistu asub kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas või Natura 2000 võrgustiku alal, võivad sellega seoses kehtida piirangud näiteks ehitamisele, maaparandusele, raietele või muudele looduskeskkonda mõjutavatele tegevustele. Looduskaitse kitsenduste kohta saab täpsemalt pärida infot Keskkonnaametilt või ka kov-lt. Kohalik omavalitsus saab maaomanikele jagada kõiki andmeid temale kuuluva maaüksuse looduskaitse kitsenduste kohta. I ja II kaitsekategooria liikide täpseid leiukohaandmeid ei avaldata, et vältida nende häirimist, kahjustamist või tahtlikku hävitamist ja tagada nende liikide ja isendite kaitse. Ehitusprojekti koostaja saab vajaliku info ja kaardimaterjali asjakohasel juhul Keskkonnaametilt. Kui kinnistu valdajal tekib küsimusi katastriüksuse looduskaitse kitsenduste kohta, palume täiendavate selgituste saamiseks pöörduda Keskkonnaameti poole.

2. Kas ma tohin ehituskeeluvööndisse ehitada?

Reeglina on ehituskeeluvööndisse uute hoonete rajamine keelatud. Samas ei tähenda ehituskeeluvöönd automaatselt seda, et ehitamine on igal juhul välistatud. Võimalused sõltuvad kinnistu asukohast, olemasolevast hoonestusest, kehtivatest planeeringutest ning looduskaitse seaduses sätestatud eranditest. Täpsema info saamiseks palume ühendust võtta oma piirkonna arhitektiga.

3. Leidsin üksiku või vigastatud looma/linnu? Mida teha?

Enne tegutsemist hinnake, kas loom või lind vajab tegelikult abi. Sageli võivad noorlinnud, hülged ja teised metsloomad tunduda hüljatuna, kuid tegelikult jälgivad vanaloomad neid lähedusest või on loom lihtsalt puhkamas. Nii hirved, põdrad kui ka kitsed jätavad oma järglased tihti peale omapead, kuid naasevad reeglina siiski järglase juurde tagasi, kui inimene ei sekku. Metsloom võib sinu abi vajada, kui ta on inimese tegevuse või tegevusetuse tõttu silmnähtavalt vigastatud ning vigastus on tõsine. Samuti vajab sekkumist olukord, kus loom on takerdunud või kuhugi kinni jäänud ja vajab välja pääsemiseks inimese abi.

Kui te ei suuda pädevalt hinnata, kas loom või lind vajab abi, või kui tegemist on vigastatud isendiga, helistage riigiinfo telefonile 1247, kust saate nõu ja vajadusel edastatakse juhtum vastavatele spetsialistidele. Metslooma kaasa võtmine loodusest võib toimuda vaid äärmisel juhul ja tõendatud vajadusel.

4. Nägin linnas jalutavat metslooma - mida teha?

Mitmed metsloomad (jänased, rebased jt) on asunud elama linnadesse ning nende ellu sekkuda pole tarvis. Lihtsasti kättesaadav toit, pesitsusvõimalused ja vaenlaste puudumine on peamiseks põhjuseks, mis metslooma linna elama toob. Komposti toidujäätmed kinnises kompostikastis ning hoolitse selle eest, et metsloom toidule ligi ei pääseks - metsloomade tahtlik toitmine on keelatud. Enamik linnas kohatavaid metsloomi ei ole inimese suhtes agressiivsed ning püüavad otsest kontakti vältida. Kui aga metsloomade arvukus mõnes piirkonnas tekitab meelehäarmi või asulasse sattunud suuruluk on ilmselgelt segaduses, on soovitatav pöörduda omavalitsuse või Keskkonnaameti poole, et olukorda hinnata ning vajadusel korraldada loomade püük ja nende suunamine tagasi looduslikku elukeskkonda. Kriitilisematel juhtudel sekkub vajadusel ka Päästeamet või politsei (liiklusohut).

5. Kajakas/vares ründab - mida teha?

Tegemist on pesakoha või poja kaitsmisega seotud käitumisega, kus linnud võivad inimest pikeerida ehk sooritada temal kohal madallendu (nt hõbekajakad) või lausa mõnel juhul inimesele pähe lennata (nt hallvaresed). Sel perioodil tuleb vältida pesakoha või poegade ümbruses liikumist ning vajadusel tõsta midagi enesekaitseks pea kohale (nt vihmavari, kott vm käepärane vahend). Juhul, kui poegade ümbruses liikumist ei ole võimalik vältida, võib proovida poja suunamist mujale. Arvestada tuleb aga vanalindude rünnakutega ning teadmisega, et linnupojad on paigatruud ja võivad algsesse paika naasta. Probleemi ennetamiseks tuleb kasutusele võtta ennetavad meetmed, enne pesitsusperioodi algust kata võrguga või paranda võimalikud avaused ja augud maja räästaalustes, hoia katus risust ja muust võimalikust pesamaterjalist puhas (kontrolli katust sageli, likvideeri pesa ehituse alged koheselt). Võimalusel kasuta enne pesitsemise algust peletusvahendeid (nt röövlinnu kujutisi, ridva otsas hõljuvaid tuulelohesid, silma meenutavaid palle vms).

6. Kas tohin Saaremaal liikuda mööda kallasrada veekogu ääres ka eramaal?

Jah. Kallasrada on avalikuks kasutamiseks mõeldud veekogu kaldal asuv ala, kus inimestel on õigus jalgsi liikuda ka siis, kui kaldaga piirnev maa on eraomandis. Maaomanik ei tohi üldjuhul kallasrada sulgeda ega takistada selle kasutamist. Erandina võib kallasraja läbipääs olla piiratud näiteks karjatatavate loomade tõttu, kuid sellisel juhul peab maaomanik tagama kallasrajal liikujatele läbipääsu värava, turniku või muu sobiva lahenduse kaudu. Liikudes tuleb arvestada looduse, maaomaniku vara ja teiste inimeste või loomade heaoluga. Kui veekogu on tervenisti eraomandis, siis sellel reeglina kallasrada puudub.

7. Avalikel aladel ja minu kinnistul on võõrnälgjad. Mida teha?

Võõrnälgjad on Saaremaal levinud peamiselt koos koduaedadesse toodud taimede, istutusmulla ja muu aiandusmaterjaliga ning on nüüdseks jõudnud paljudesse aedadesse ja haljasaladele. Veendumaks, et tegu ikka on võõrnälgjaga, siis abi saad Keskkonnaameti liigikirjeldusest (<https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/voorliigid/voornalkjad#tunnused>). Nende

leviku piiramiseks tuleb nälkjaid regulaarselt kokku korjata ja hävitada ning vältida nende edasikandumist taimede, pinnase, komposti ja aiajäätmetega. Liigi ohjamine on võimalik kompaktsematel piiratud aladel (nt koduaedades) võõrnälkjaid kokku kogudes, kiireim ja humanseim viis need surmata, on keeva veega üle kallamine. Jäätmekonteinerisse on lubatud visata ainult eelnevalt surmatud nälkjaid. Aiast tuleb nälkjate populatsiooni kontrolli all hoidmiseks neid koguda järjepidevalt, eriti enne munemisperioodi, ning soovitav on teha seda koostöös naabritega. Üksikute kinnistute kaupa on levikut võimalik ohjata, kuid kuna liik on levinud ka looduslikele aladele, siis selle hävitamine on praeguses etapis meie loodusest juba võimatu. On paratamatu, et liik on tulnud selleks, et jääda.